

**ADAM A. ZYCH, *LEKSYKON GERONTOLOGII*,
KRAKÓW: OFICYNA WYDAWNICZA
„IMPULS”, 2019, SS. 282, ISBN**

Wśród wielu wydawniczych nowości dostępnych na rynku pedagogicznym na szczególną uwagę zasługuje *Leksykon gerontologii* Adama A. Zycha, wydany przez Oficynę Wydawniczą „Impuls” w Krakowie w 2019 roku. Recenzowana pozycja jest czwartym z kolei wydaniem – pierwsze ukazało się dwanaście lat temu, w 2007 roku, drugie, poprawione i uzupełnione, w 2010 roku, a kolejne siedem lat później – w roku 2017. Poprzednie pozycje spotkały się z pozytywnymi opiniami recenzentów i czytelników.

Obecne wydanie nie zmieniło zasadniczo głównego korpusu publikacji, ale nastąpiły w nim zmiany treściowe, dotyczące wymiany niektórych z zawartych w nim haseł lub ich merytorycznego poszerzenia i aktualizacji. Autor przede wszystkim dokonał aktualizacji danych demograficznych i statystycznych oraz usunął pojawiające się w poprzednim wydaniu pomyłki rzeczowe, literowe i formalne, w tym drobne niedoskonałości. Dokonał również wzbogacenia najnowszej wersji *Leksykonu gerontologii* o *Posłowie Wydawcy* oraz *Oceny i opinie* dzieła wystawione przez wybitnych naukowców z zakresu danej dziedziny. Opublikowanie recenzji, które zostały zamieszczone na końcu publikacji, ułatwia potencjalnym czytelnikom szybki do nich dostęp i zapoznanie się z nimi, a ich treść podkreśla wybitność dzieła, które mają w ręku.

Recenzowana pozycja zawiera łącznie ponad 1200 haseł rzeczowych, uporządkowanych w sposób alfabetyczny i logiczny, dotyczących głównie kwestii medycznych, społecznych, pedagogicznych, psychologicznych, ekonomicznych i prawnych. Prezentowane hasła, poza współczesną gerontologią – nauką o starzeniu się i starości, obejmują swym zakresem nauki i dyscypliny z nią współdziałające, a więc psychologię zdrowia i psychologię biegu życia, demografię, andragogikę, pedagogikę specjalną, socjologię, filozofię, tanatologię, a także dziedziny praktyczne i nauki stosowane, np. medycynę społeczną, ubezpieczenia społeczne czy marketing. Autor publikacji, posiadający wieloletnie doświadczenie w pracach

o strukturze słownikowej, celowo zrezygnował z umieszczania biogramów wybitnych gerontologów oraz wykazu wykorzystywanej literatury, wprowadzając przy tym odniesienia do stron internetowych, co wydaje się zabiegiem słusznym, gdyż nie zwiększa objętości i tak obszernego już dzieła. Również odsyłacze autor prawie zupełnie pominął, umieszczając je jedynie w koniecznych przypadkach.

Przy selekcjonowaniu zamieszczonych w *Leksykonie gerontologii* haseł rzeczowych autor publikacji posłużył się różnorodnymi źródłami encyklopedycznymi i słownikowymi, jak również czasopismami gerontologicznymi i źródłami internetowymi, porządkując, zgodnie ze swoim zamierzeniem, istniejący w dziedzinie gerontologii terminologiczny zamęt. Dokonał tego przez szczegółowe, dokładne i rzetelne odnotowanie bieżących zastosowań użytych w dziele terminów gerontologicznych. Zamieszczone w recenzowanej pozycji hasła obrazują czytelnikowi różnorodność zagadnień i problemów związanych z wiekiem starszym, porządkując przy tym rozległą wiedzę z zakresu gerontologii. Znajdziemy w niej nie tylko podstawowe, uniwersalne zagadnienia wyjaśniające życie człowieka starszego, ale również terminy wyjaśniające ten etap życia w kontekście cywilizacyjnym i społeczno-kulturowym. Dotyczą one m.in. zdrowia i choroby człowieka, w tym śmierci, opieki i wsparcia społecznego, aktywności życiowej, kryzysów rozwojowych, edukacji czy przestrzeni społecznej i duchowej. Na pierwszy plan autor wysunął powszechnie używane terminy, umieszczając terminy fachowe w nawiasach, co ułatwia korzystanie z publikacji. Niektóre z zamieszczonych haseł to: aerobik, ageizm (dyskryminacja z powodu wieku), arteterapia, choroba Pageta, integracja wiekowa, nadciśnienie tętnicze, osamotnienie, pozycja wiekowa, programy ubezpieczenia społecznego, przestrzeń życiowa, rozkład wiekowy, Skala czynności życia ludzkiego Kleina i Bella, starzenie replikacyjne, zarządzanie wiekiem, zespół słabości, życie seksualne w starszym wieku.

Struktura *Leksykonu gerontologii* obejmuje cztery elementy. Pierwszy stanowią *Uwagi wstępne* autora, w których zwraca on uwagę na istotę wieku starczego z różnej perspektywy. Kolejny, najważniejszy to część leksykalna, uporządkowana w sposób alfabetyczny. Po niej czytelnik znajdzie bogaty aneks zawierający *Wykaz druków urzędowych cytowanych w leksykonie*, aktualną dla Polski *Ujednoliconą (unisex) tablicę średniego dalszego trwania życia (Polska, 2019)*, *Klasyfikację poziomu cholesterolu we krwi*, a także *Zestawienie wskaźników masy ciała – BMI*. Ostatni element stanowią *Posłowie Wydawcy* oraz indeksy: *Indeks haseł i nazw rzeczowych*, *Indeks nazw osobowych* oraz *Indeks nazw inicjatyw, instytucji, organizacji, stowarzyszeń i towarzystw*. Książkę dopełniają *Oceny i opinie* sześciu wybitnych naukowców.

Adresatami recenzowanej pozycji są głównie specjaliści dyscyplin gerontologicznych, w szczególności geriatrzy, gerontobiolodzy, gerontolodzy społeczni, gerontopsycholodzy, gerontosocjolodzy, a także pielęgniarki geriatryczne, opiekunowie społeczni, pracownicy socjalni oraz studenci kierunków i specjalności

medycznych, humanistycznych i społecznych. Jednak publikacja może posłużyć wszystkim czytelnikom zainteresowanym poszerzeniem wiedzy na temat starzenia się i starości, w tym opiekunom osób starszych. Styl pisania autora publikacji bez wątpienia trafi nawet do osób nieobcuujących na co dzień z zagadnieniami z zakresu gerontologii.

W dobie postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, z jakim mamy do czynienia ówczesnie nie tylko w Polsce¹, koniecznym działaniem jest pogłębienie wiedzy oraz możliwości wsparcia występujących w społeczeństwie osób starszych. Bez wątpienia pomocny w tym będzie *Leksykon gerontologii* Adama A. Zycha. Recenzowana pozycja, ze względu na swą bogatą treść i rzetelne opracowanie, nie tylko umożliwi poszerzenie wiedzy czytelnika, ale również ją uporządkuje. Zainteresowanym wskaże ponadto drogi wsparcia, pomocy i aktywizacji tej licznej grupy wiekowej, przyczyniając się jednocześnie do zapobiegania ich wykluczeniu społecznemu. Książka zdecydowanie warta jest uwagi każdego z nas – z jednej strony dlatego, że współdzielimy społeczność z osobami starszymi, a z drugiej z powodu nieuchronności tego etapu rozwoju w naszym życiu.

*Dominika Jagielska*²

Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0000-0003-4633-0550

¹ Piotr Czekanowski, *Społeczne aspekty starzenia się ludności w Polsce. Perspektywa socjologii starości* (Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego 2012), 9.

² Dr Dominika Jagielska – adiunkt w Zakładzie Pedagogiki Szkoły Wyższej i Polskiej Myśli Pedagogicznej w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Adres: Instytut Pedagogiki, ul. Batorego 12, 31-135 Kraków; e-mail: dominika.jagielska@uj.edu.pl.